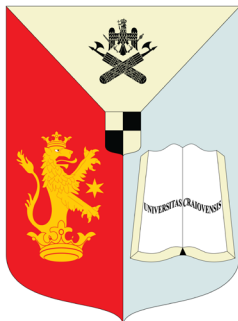

UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA

UNIVERSITY OF CRAIOVA

DOCTOR HONORIS CAUSA

**MIHAI
COMAN**

Miercuri, 6 iunie 2018, ora 12.00
în Aula Mihai I al României
Universitatea din Craiova

*Quod bonum fortunatum felix sit
Senatus Universitatis Craiovensis*

Rectore Magnifico

CEZAR IONUȚ SPÎNU

*Professore Publico Ordinario
summo omnium plausu decrevit
ut illustrissimus dominus*

MIHAI COMAN

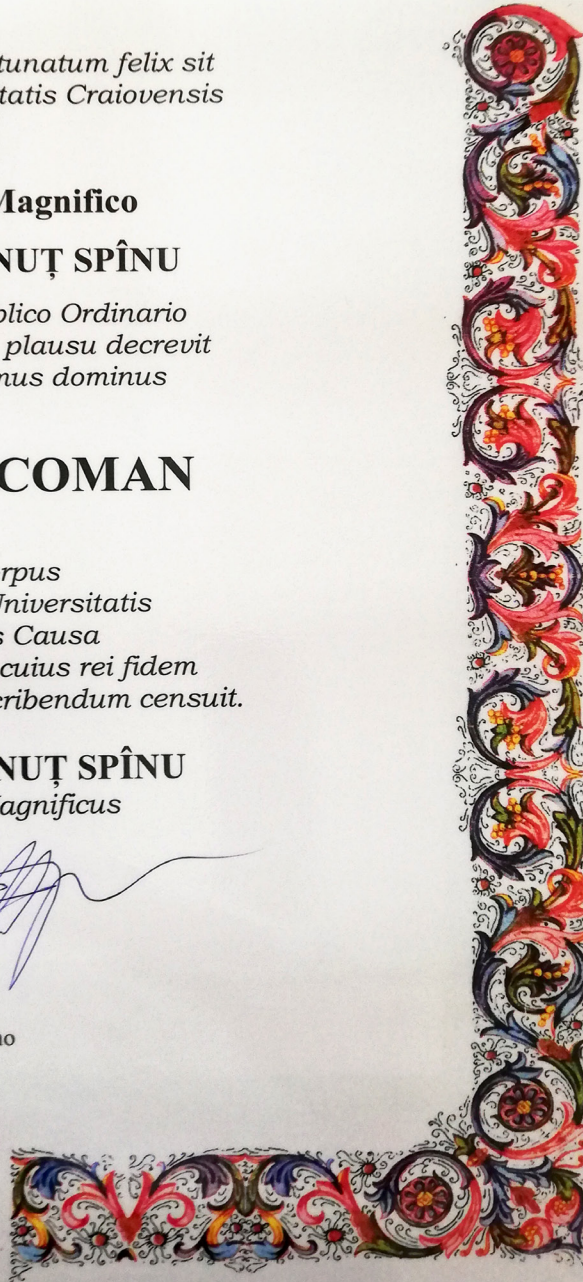
*in corpus
Doctorum Universitatis
Honoris Causa
reciperetur. In cuius rei fidem
hoc diploma conscribendum censuit.*

CEZAR IONUȚ SPÎNU
Rector Magnificus

ROMANIA
Datum Craiovae die sexto mensis Iunii,
Anno Domini bis millesimo duodevicesimo

A.D. MMXVIII

LAUDATIO

ÎN ONOAREA PROFESORULUI UNIVERSITAR **MIHAI COMAN** CU OCAZIA DECERNĂRII TITLULUI DE DOCTOR HONORIS CAUSA AL UNIVERSITĂȚII DIN CRAIOVA

Stimate Domnule Profesor,
Stimate Domnule Rector,
Stimate Domnule Președinte al Senatului,
Onorat prezidiu,
Distins auditoriu,

Ne regăsim într-un moment important pentru viața noastră academică și, cu voia dumneavoastră, relevant pentru pentru istoria recentă a învățământului academic românesc.

Ne regăsim azi pentru a omagia creatorul unei școli, al unui sistem în România, școală care are ca finalitate educația libertății, și ne referim aici la școala de jurnalism și comunicare.

Unul dintre momentele cele mai strălucitoare, cele mai surprinzătoare, de ce nu?, mai relevante pentru renașterea

României în miezul iernii 1989-1990 a fost setea dezlățuită a românilor pentru informație, pentru informația tipărită, pentru informația mediatică. Acea imagine, acea stare de spirit febrilă, paroxistică a însemnat și renașterea jurnalismului românesc. Iar acea explozie necontrolată a făcut cu atât mai dificilă construirea unui făgaș, în care cuvântul liber să devină informație utilă. Cu atât mai mult era nevoie de o școală care să aibă ca obiect de predare și de studiu libertatea de exprimare, iar, ca orice edificiu (românesc sau nu), își

cerea mentorul. Este cu atât mai merituos și cu atât mai copleșitor faptul că în nietzscheeanul an 1990, se înființa, printr-un ordin al **Frontului Salvării Naționale, Facultatea de Jurnalism (ulterior si-a definit mai bine identitatea prin adăugarea celeilalte dimensiuni Științele Comunicării)**. Este un exemplu didactic, aș spune, de luciditate și vizionarism.

Domnul profesor Mihai Coman, atunci dedicat într-un total antropologiei, cu studii remarcabile în domeniu, a pornit în această direcție, a creării de școală. S-a deschis atunci un drum prolific, un drum vital pentru însănătoșirea României, un drum suficient de generos și de solid încât să deschidă noi și noi posibilități de cunoaștere, de surmontare a neștiinței și necunoașterii în domeniile comunicării în România.

Domnul profesor Mihai Coman a absolvit Facultatea de Litere, Universitatea din București (1976), iar în 1985 a devenit Doctor în Filologie, cu un titlul obținut de asemenea la Universitatea din București. În perioada 1993-2013, a beneficiat de 11 granturi de cercetare și predare ca visiting professor în Canada, Statele Unite ale Americii, Franța și Germania.

Domnul profesor și-a început cariera didactică universitară înainte de 1990 ca profesor de literatură română și franceză, la Școala Generală 30, din București, a fost redactor și apoi secretar general de redacție la *Scânteia Tineretului*, redactor-șef la Editura Ion Creangă.

În 1990 a înființat Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării (FJSC) în cadrul Universității din București, prima facultate de jurnalism din România. În perioada 1990-1995 a fost conferențiar universitar, iar din 1995 este profesor universitar în cadrul instituției pe care a creat-o. Este primul conducător de doctorat în domeniul Științe ale Comunicării din România și în decursul anilor s-a implicat activ în managementul academic, ca Decan, ca Director al Departamentului de Jurnalism, ca Director al Școlii Doctorale în Științe ale Comunicării și ca Director al Centrului de cercetare SPARTA.

A început atunci, în 1990, construirea nu numai a unei instituții, a unui destin, ci și a unui întreg domeniu de cunoaștere. Programul de studiu care a vertebrat facultatea nu era predat numai studenților prezenți în amfiteatre,

Festivitate de absolvire

ci tuturor. Reversul euforiei medicatice la care făceam referire mai înainte era dezinformarea, era minciuna, era haosul. Astfel, dincolo de bornele birocratice și materiale, marea provocare trebuie să fi fost mobilul în sine, anume cunoașterea domeniului și răspândirea acestei cunoașteri în breaslă și în întreaga societate. Cunoașterea transcende scientometria și orice altă formă de birocratizare. Astfel, aș spune că, firesc, domnul profesor Mihai Coman a creat încă o școală, anume Colecția Media, în cadrul seriei Collegium

a Editurii Polirom, colecție cu valoare de plasmă pentru comunicarea românească. Sub îndrumarea Domniei sale, au fost traduse primele manuale aduse din școala franceză și engleză, apoi au fost scrise primele manuale românești de jurnalism, relații publice și publicitate, dezvoltându-se treptat și cercetarea de înalt nivel a comunicării și jurnalismului în România.

În tot acest timp, pe lângă sau, de fapt, împreună cu acest program de emancipare națională, domnul profesor a publicat 19 cărți, din 1980 până în prezent,

multe cu ediții revăzute și adăugite, șase cărți coordonate, peste 30 de studii în volume colective, ca autor unic și coautor, peste 30 de studii publicate în reviste științifice, în calitate de autor și coautor; la acestea se adaugă numeroase lucrări prezentate la diferite manifestări științifice internaționale și naționale și multe altele care acum intră în firescul vieții academice.

Se cuvine să amintim și câteva titluri care au valoare de fundament pentru domeniul nostru. Să amintim, așadar, *Mass-media în România post-comunistă* (Iași, Polirom, 2003), un profund exercițiu de luciditate, o analiză limpede a evoluției mass-mediei în România. Un titlu *sine qua non* în în școala media românească este *Introducere în sistemul mass-media* (Iași, Polirom, 1999; ediția a II-a, 2004, ediția a III-a, 2007, ediția a IV-a, 2016), un tratat care, pe lângă multe alte merite, îl are și pe acela al sincronizării cu marile și solidele teorii din domeniu din lumea occidentală. O lucrare din familia acelor pe care se sprijină o școală și un domeniu. Să amintim, de asemenea și *Introducere în antropologia culturală. Mitul și ritul* (Iași, Polirom, 2008); *Pour*

une anthropologie des medias (Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble, 2003); *Bestiarul mitologic românesc* (București, Editura Fundației Culturale Române, 1996); antologia *Media anthropology*, realizată împreună cu profesorul Eric Rothenbuhler (Sage, 2005), o lucrare care deschide perspective de pionierat în domeniul științelor comunicării.

Activitatea științifică a Domniei Sale este de mare impact. Peste 2000 de citări, în jur de 200 de citări ISI, fără autocitări (conform Web of Science), și un Index Hirsch - 22 ([i10-index](#) - 32), conform Google Scholar.

Domnul profesor a condus și multe proiecte de cercetare din fonduri naționale și internaționale, obținute prin concurs, în care a implicat cadre didactice tinere, doctoranzi, masteranzi. Dintre aceste proiecte, menționăm: Grant type 5 of World Bank and Romanian Government for developing the master program "The management of media institutions" (1999 - 2000), grantul "Adequate Information Management in Europe" (AIM) din 2006 - 2008, grantul „MediaAct - Media Accountability and Transparency in Europe” (2009- 2013), și multe

altele.

Domnul profesor Mihai Coman are și o bogată activitate în organisme științifice naționale și internaționale și a făcut parte din comitetele editoriale ale unor publicații academice de prestigiu: membru al Advisory Board al revistelor științifice Communication (Canada), din 1996, al Journalism Studies (Marea Britanie - Routledge), din 2000, al Reseaux (Franța), din 1997, Hermes, din 2005 și ESSACHESS, din 2010 (Franța), al International Journal of Media and Foreign Affairs (USA), din 2007; membru fondator și președinte al Asociației Formatorilor în Jurnalism și Comunicare (AF-COM), din 2004; director al The Global Network, jurnalul științific al Central and Eastern European Schools of Journalism Network, 1995-1997; director al Revistei Române de Jurnalism și Comunicare, din 1997 - prezent (revista indexată BDI); membru fondator al Journet, rețeaua internațională de educație în jurnalism de pe lângă UNESCO, în 1997; membru fondator al Asociației de Relații Publice din România, în 1994; membru în Board-ul European Journalism Training Association (1999-2001), ca reprezentant al facultăților de

jurnalism din Europa Centrală și de Est; președinte al Central and Eastern European Schools of Journalism Network, creată de 14 școli din 12 țări, la Cracovia, din 1995; membru asociat al OR-BICOM, rețeaua UNESCO a catredrelor de comunicare, din 1995.

Celebrăm azi o activitate prodigioasă, care continuă și care nu mai are ca miză o instituție, ci un întreg domeniu de educație, cercetare și cunoaștere. Suntem onorați să omagiem azi integrarea Domniei Sale în rândul comunității universitare din Cetatea Băniei și să propunem acordarea titlului de DOCTOR HONORIS CAUSA

**VIVAT, CRESCAT, FLOREAT,
RODEAT!**

Lect. univ. dr. Xenia Negrea
Specializarea Jurnalism
Facultatea de Litere
Universitatea din Craiova

CURRICULUM VITAE

Prof. Dr. Mihai Coman

Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării
Universitatea din București

Date biografice

Născut: 26 martie 1953, Făgăraș
Căsătorit cu Cristina Coman, tată
a doi copii, Ioana (născută 28 iunie
1986) și Ion (născut 25 iunie 1989)

Studii

Doctorat la Universitatea București,
1985 (Filologie)

Diplomă Universitatea București, Fa-
cultatea de Litere, 1976

Bacalaureat la Liceul „Radu Negru”,
Făgăraș, 1972

Activitate profesională

2016 - prezent decan Facultatea de
Jurnalism și Științele Comunicării

2008 - 2016 director al Școlii docto-
rale în științele comunicării în cadrul
FJSC

1996 - prezent: profesor la Universi-
tatea București, Facultatea de Jurna-
listică și Științele Comunicării

1995 - prezent: profesor la Universi-
tatea București, Facultatea de Jurna-
listică și Științele Comunicării

1992 - 2005 - secretar Comisie Știin-
țelor sociale CNEEA; apoi președintele
aceleiași comisii, ARACIS

1990-1995: conferențiar la Universita-
tea București, Facultatea de Jurna-
listică și Științele Comunicării - primul
decan al acestei facultăți

“Coman has successfully pursued ties with Western European and American universities, has

internationalized his program and built a curriculum that's noteworthy. The school operates a truly professional journalism education program in an European context. Coman's open-mindedness and clear view of Romanian journalism and its needs have made the journalism program one of the best in East and Central Europe”
- Looking to the Future, a Survey of Journalism Education in Central and Eastern Europe, The Freedom Forum, 1995);

“The School of Journalism at the University of Bucharest has conceptualized a curricular approach to journalism training that is, in fact, far ahead of the media they serve. The media in Romania are still trying to rethink their role and journalists are still trying to define some parameters that are professional (...) Coman, the dean of the University of Bucharest journalism school, says the attitude of the media toward the journalism school can be summarized as disdainful, ready to humiliate students and graduates and generally ignoring the educational institutions” (Ray Hiebert, Peter Gross, Remedial Education: the Remaking of Eastern European Journalists, in Journalism

Education in Europe and North America, Romy Frolich, Christina Holtz-Bacha - eds, Hampton Press, 2003);

1989-1990: Redactor la Editura „Ion Creangă”

1983-1986: Redactor și apoi secretar general de redacție la cotidianul *Scînteia tineretului*

1976-1983: Profesor de literatura română și literatura franceză, Școala generală 30, București

Activitate expert în evaluare academică

2015 - prezent: membru Comisia 25 CNATDCU

2011 - prezent - Expert, Le Fonds de la Recherche Scientifique - FNRS, Belgia

2010 - prezent - Membru in Conseil

scientifique du *Maison des Sciences de l'Homme*, Paris-Nord, Franța

2010-2012, Expert, AERES (*Agence d'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur*), Franța

2009 - 2010: expert international pentru evaluarea programelor de jurnalism și comunicare din Belgia, în cadrul Agence pour l'Evaluation de la Qualite de l'Enseignement Supérieur

2008 - 2009: Expert în cadrul proiectului PHARE TVET 2005, pe componenta de asigurare a calității în învățământul superior

2008-2009: Expert-cheie în programul *Adaptarea activă a educației la cerințele pieței muncii*, program PHARE, Ro2006/018-147.05.01

2008 -2011: membru al comisiei pentru confirmarea doctoratelor, școlilor

doctorale și conducătorilor de doctorat a CNATDCU în domeniile Științe sociale, Științe politice, Științe ale comunicării

2007 - prezent: Evaluator al Rețelei Theophraste (evaluare CESTI, Dakar 20-27 ianuarie, 2007, ICM Rabat, 2011)

2008 - 2010: Președintele Comisiei de științe sociale, politice și ale comunicării din ARACIS

2007 - Evaluator al Consiliului Administrației Fondului Cultural Național

2006 - 2008: președintele comisiei pentru confirmarea titlurilor a CNATDCU în domeniile Științe politice, Științe ale comunicării și media

2000 - 2002: membru al comisiei pentru confirmarea titlurilor a CNATDCU în domeniul Științe politice, Științe ale comunicării

1998 - 2006: expert al CNCSIS în domeniul Comunicare, Antropologie culturală

1994 - 2006: secretar și apoi președinte al Comisiei pentru Jurnalism și Științe Politice din cadrul Consiliului Național pentru Evaluare și Acreditare Academică

Activitate academică în străinătate

2013 - visiting professor, School of Journalism and Electronic Media, University of Tennessee, Knoxville, SUA

2011 - visiting profesor, UFR Sciences de la Communication, Universite Stendhal, Grenoble 3

2010- profesor invitat la UFR Culture et Communication, Univerite Paris8 Franța

2005 - Fulbright Scholar at The Gaylord College of Journalism and Mass Communication, University of

Oklahoma: Graduate seminar *Media, Myth and Ritual: an Introduction to Media Anthropology*

2000 - 2001, visiting professor at Institut Fur Journalistik, Dortmund University, Germany - <http://www.broست.org/index.php?text=12>

1999 - Fulbright researcher la Department of Communication, California State University, USA http://www.csuchico.edu/pub/inside/archivve/99_02_11/fulbright.html

1998 - visiting professor la UFR en Communication, Universite Stendhal-3, Grenoble, France, http://www.u-grenoble3.fr/chaire_unesco/Invites/Presentation.htm#

1996 - visiting professor la UFR en Communication, Universite Paris XIII, France

1995 - visiting researcher at Centre National des Etudes in Telecomunications, Paris, France

1994 - USIA grant at College of Mass Communication, University of South Carolina, USA

1993 - visiting professor la Departement de Communication, Universite de Quebec a Montreal

Referent în comisii internaționale de doctorat și abilitare

2009- Membru în comisia «D'habilitation à diriger des recherches en Sciences de l'Information et de la Communication» în cadrul Laboratoire d'études et de recherches appliquées en sciences sociaux, Univ. Paul Sabatier, Toulouse, Frantapentru Stefan Bratosin

2010- Membru in comisia «D'habilitation à diriger des recherches en Sciences de l'Information et de la

Communication” pentru Bernard Tabuce în cadrul Universite de Corse, Pascale Paoli, Franța - martie 2010
2011 - Membru în comisia de doctorat a candidatei Helene Dunaevski, cadrul Universite de Corse, Pascale Paoli, Franța - iunie 2010
2011 - Membru în comisia “D’habilitation à diriger des recherches en Sciences de l’Information et de la Communication” în cadrul Laboratoire d’études et de recherches appliquées en sciences sociales, Univ. Paul Sabatier, Toulouse, Franța, pentru C. Brion-Portet
2014 - referent în Comisia de susținere a tezei de doctorat COLLECTIVE MEMORY AND NATIONAL IDENTITY IN POST-COMMUNIST ROMANIA: REPRESENTATIONS OF THE COMMUNIST PAST IN ROMANIAN MEDIA AND ROMANIAN POLITICS (1990 - 2009) realizată de Alina Hoge, Temple University Graduate School

Granturi câștigate prin concurs

1999 - 2000 - Director al Grant type 5 of World Bank and Romanian Government for developing the master program “The management of media institutions (80,000 USD)
2004 - 2006 - Director (pentru România) al TRIMEDIAL Projekt Nr. D/04/B/F/PP-146 110, a 2004-2006 project financed by The European Union as a part of Leonardo da Vinci program
2006 - 2008 - Director pentru România al grantului Comisiei Europene: “Adequate Information Management in Europe” (AIM), Sixth Framework Programme, Priority 7, CORDIS (20,

000 E)
2009-2011 - Director al grantului nr 914, Proiecte de cercetare exploratorie ale CNCIS “Mass media si cetatenia democratic si responsabila”
2008-2009 - Director al Grantului IDEI finanțat de Universitatea din București - “Consumul mass media în mediul rural”
2008 - 2011 - Director al grantului POSDRU S10 pentru scolile doctorale
2009-2012 - Responsabil științific în cadrul programului POSDRU ID 62259, Program de pregătire post-doctorala și burse de cercetare postdoctorale în domeniul științelor socio-umane și politice
2010-2013 - Responsabil științific al grantului POSDRU pentru studii doctorale
2009- 2013: director pentru România în grantul Comisiei Europene: “MediAct - Media Accountability and Transparency in Europe; Grant agreement no.: 244147
2010 - 2014: Director de grant POSDRU 64075 - Universitatea pentru viitor
2013 - 2015 - Evaluator științific domeniul doctorat științe ale comunicării, mentor pt CPD (A1.2) și implementare A2.3 - Partener 2 pentru proiectul „Tineri cercetatori de succes - dezvoltare profesionala în context interdisciplinar și internațional” - ID 132400
2016- prezent: Manager pentru România în grantul **579637-EPP-1-2016-2-DK-SPO-SCP**, National Sports Governance Observer: Benchmarking sports governance across

national boundaries, programul ERASMUS +, https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/selection-re-sults_en

Cărți de autor

Mihai Coman, *Introducere in sistemul mass media*, Iasi, Polirom, 2016 (ediția a IV-a, revăzută și îmbogățită cu 2 capitole noi)

Mihai Coman, *Studii de mitologie*, Bucuresti, Nemira, 2009

Mihai Coman, *Introducere in antropologia culturala: mitul si ritul*, Iasi, Polirom, 2007

Media and Journalism in Romania, (cu Peter Gross), Berlin, Vistas Verlag, 2006

http://www.vistas.de/vistas/schriftenreihen_detail/MEDIA_AND_JOURNALISM_IN_ROMANIA/379/detail.html

Media in Romania (A Sourcebook), Berlin, Vistas Verlag, 2004

<http://www.amazon.de/exec/obidos/ASIN/3897331152/gallileus-21/302-0370113-1637627>

Pour une anthropologie des medias, Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble, 2003, 126 p. <http://www.pug.fr/Titre.asp?Num=741>

Mass Media în România post-comunistă, Iasi, Polirom, 2003, 158 p.

Mass media mit si ritual, Iasi, Polirom, 2003

Introducere în sistemul mass media, Iasi, Ed. Polirom, 1999, 240 p. (ediția a II-a, 2004, ediția a III-a, 2007, ediția a IV-a, 2016)

Din culisele celei de a patra puteri - introducere in sistemul mass-media, Bucuresti, Ed. Carro, 1996, 196 p. - curs universitar (o versiune a aparut si la Tipografia Univ. Buc in 1995)

Bestiarul mitologic romanesc, Bucuresti, Ed. Fundatiei Culturale Romane, 1996, 262 p. - o sinteza a celor doua volume anterioare consacrate

Cu studentii, pe scena Festivalului de la Cannes

mitologiei animaliere autohtone
Punctul si spirala, Bucuresti, Ed. Eminescu, 1992, 181 p. - studii de antropologie culturala

Mitologie populara romaneasca, Bucuresti, Ed. Minerva, 1988, 196p. («Vie-tuitoarele vazduhului»)

Mitologie populara romaneasca, Bucuresti, Ed. Minerva, 1986, 233p. («Vie-tuitoarele pamantului si ale apei»)

Mitos si Epos, Bucuresti, Ed. Cartea Romaneasca, 1985, 236 p. - dezvoltarea tezei de doctorat; o analiza a transformarilor figurilor si schemelor narative ale discursului mitologic

Sora Soarelui, Bucuresti, Ed. Albatros, 1983, 195 p. - studii de mitologie comparata

Izvoare mitice, Bucuresti, Ed. Cartea Romaneasca, 1980, 302 p. - studii de mitologie comparata

Cărți coordonate

Media events, Editura Universitatii din Bucuresti, 2011

Models off, model for journalism and communication, Bucuresti, Ars Docendi, 2010

Mass media, politic si divertisment, (cu Mihaela Paun), Editura Universitatii din Bucuresti, 2008

Media Anthropology (cu Erich Rothembuhler), Sage, London, 2005
<http://www.sagepub.com/BookItems.aspx?pid=10983&sc=1>

Manual de jurnalism, (vol.1), Iasi, Ed. Polirom, 1997 (ediția a doua în 2001, ediția treia in 2009)

Manual de jurnalism, (vol. 2), Iasi, Ed. Polirom, 1999 (ediția a doua în 2001, ediția treia in 2009)

Studii în volume colective

Le coq dans la mythologie populaire roumaine, in vol. "Symbolique et folklore du coq", Bruxelles, Fondation Albert Marinus, 1993, p. 55-62

Romänischer Journalismus in einer Übergangspériode, in vol. "Medienlandschaft im Umbruch", Berlin, Vistas, 1994, p. 81-98

Romanischer Journalismus in Einer Übergangsperiode, in G. Halleberg, M. Krzeminski (ed), "Osteuropa - Medienlandschaft im Umbruch", Berlin, Vistas, 1995

La transition en Roumanie dans le perspective de Victor Turner (p. 323-338); *Les medias roumaines en transition* (p. 165-181) in volumul «La transition en Roumanie - communication et qualité de la vie», Montreal, Presses de l'Université du Quebec, 1995

The Metamorphosis of The Intellectual Myth. The case of Mircea Eliade, in J. M. Pomorskiego, Z. Bajki (ed), "Valeriana, Essays on Human Communication, in honour of Valery Pissarek", Krakow, 1996

The Third Elite, in Ph. Glenn, O. Solty (ed), "Media'95", Prague, Charles University Press, 1996

Les Journalistes roumains et leur idéologie professionnelle, en K. Feigelson, N. Pelissier (ed), «Télé-révolutions culturelles: Chine, Europe Centrale, Russie», Paris, Ed. L'Harmattan, 1998

Pour une anthropologie des medias, in Ion Dragan (ed), « Medias, nouvelles technologies et redéfinitions de la communication », Bucarest, Tritonic, 2002

Une approche symbolique de l'espace public, in Bernard Miege, Gaetan

Tremblay (ed), « 2001 Bogues : globalisme et pluralisme », vol 1 (« TIC et société »), Laval, Les Presses Universitaires de Laval, 2003

Temps, mythe et événement, in « Television, mémoire et identité nationale », Paris, L'Harmattan, 2003

La télévision généraliste dans les pays de l'Europe de l'Est face aux nouveaux médias, in P. Moeglin, G. Tremblay (ed), « La télévision généraliste en déclin ? », Paris, Harmattan, 2005

Viața ca poveste, in Cornel Ungureanu (coord), « Sorin Titel interpretat de ... », Reșița, Ed. Modus, 2005

Cultural Anthropology and Mass Media : A Processual Approach in « Media Anthropology » (eds: Erich Rothenbuhler, Mihai Coman), Sage (2005) - <http://www.sagepub.com/BookItems.aspx?pid=10983&sc=1>

New Stories and Myth - the Impossible Reunion, in in « Media Anthropology » (eds: Erich Rothenbuhler, Mihai Coman), Sage (2005) - <http://www.sagepub.com/BookItems.aspx?pid=10983&sc=1>

The European Public Sphere: Theory and Implications of the Study - Peter Golding, Mihai Coman, Farrel Corcoran, Declan Fahy, Risto Kunelius, Marju Lauristin, Piia Tammpuu, in « AIM Research Consortium, Adequate Information Management in Europe (final report) », Bochum, ProjectVerlang, 2007

Global Patterns and Local Experiences: Journalism Education in Romania, in Hans Bohrmann / Elisabeth Klaus / Marcel Machill (eds.): « Media Industry, Journalism Culture and Communication Policies in Europe

(*Festschrift for Professor Dr. Gerd G. Kopper*) », Vistas, Berlin, 2007

Massenmedien in Rumänien-zwischen politischer und der wirtschaftlicher Kontrolle, in Balaban D.C./Rus F.C., « Medien, PR und Werbung in Rumänien », Mittweida Hochschulverlag 2008, ISBN 978-3-9809598-0, pag. 11-24.

Liminality in Media Studies, in Graham StJohn (ed), « Victor Turner and Contemporary Cultural Performance » Oxford, Berghahn, 2008 <http://www.berghahnbooks.com/title.php?rowtag=StJohnVictor>

Vedeta si patron - dublul statut al elitelor din mass-media postcomunistă, in Mihai Dinu Gheorghiu, Mihaita Lupu (eds), « Mobilitatea elitelor în România secolului al XX-lea », București, Paralela 45, 2008

A Media Anthropological View: Myths, Legends, Stereotypes and Multiple Symbolic Identities of Journalists, in Oliver Hahn, Roland Schroeder (eds), « Journalistische Kulturen: Internationale und interdisziplinäre Theoriebausteine », Köln, Halem Verlag, 2008

L'Ethnographie de la communication in Riondet, Odile, Popescu Dana (eds), « Identités culturelles, communication, pratiques médiées », București, Ed. Comunicare.ro, 2009

Press freedom and media pluralism in Romania: facts, myths and paradoxes, in Andreea Czepeck, Melanie Helwig, Ewa Novak (eds), « Press Freedom and Press Pluralism in Europe: concepts and conditions », Bristol, Intellect, 2009 (p. 177-196)

Les élites postcommunistes de la presse, in « Medias en Europe Centrale

et Orientale après 1989 », Sofia, Le monde diplomatique, 2009

20 de ani de mass media in Romania postcomunista, in Vasile Boari, Natalia Vlas, Radu Murea (eds), "Romania dupa 20 de ani", Iasi, Institutul European, 2010

Foreign Correspondents: Necessary Mythmakers, Meta G. Carstarphen & Mihai Coman, in P. Gross, G. Kopper (eds), "Understanding Foreign Correspondence: A EuroAmerican Handbook of Concepts, Methodologies, and Theories", New York, Peter Lang, 2010

How can we trust a corrupted media, in M. Neykova (ed), TITLU IN LIMBA BULGARA, Sofia, 2010 (publicare in limba bulgara), 2010

The Death of Corneliu Coposu: A Martyr Fabricated by the Media, in Georgeta Rață, Gheorghe Clitan and Patricia-Luciana Runcan (eds) *Applied Social Sciences: Communication Studies*, Cambridge, Cambridge Scholars Publishing, 2012

Les transformations de la fête nationale. De la commémoration des héros à la célébration de la chaîne ProTV, in Loic Ballarini, Gilles Delvaux (coord), "Nouveaux territoires médiatiques", Paris, Ed. Mare et Martin, 2014

Starea educației în journalism din România, in Ilie Rad (coord), "Industria media și învățământul journalistic", Bucuresti, Tritonic, (aparut 2015, datat 2014)

Media et religion: de la laïcité à la « profanation. in « Médias, spiritualité et laïcité. Regards croisés franco-roumains », Montpellier, larsic, 2015

Myth in The International

Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy. Editor(s): Klaus Bruhn Jensen (Editor-in-Chief), Robert T. Craig (Editor-in-Chief), Jefferson D. Pooley (Associate Editor), Malden, Wiley-Blackwell, 2016

Structuralism in The International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy. Editor(s): Klaus Bruhn Jensen (Editor-in-Chief), Robert T. Craig (Editor-in-Chief), Jefferson D. Pooley (Associate Editor), Malden, Wiley-Blackwell, 2016

Rapoarte de cercetare:

"The European Public Sphere: Theory and Implications of the Study" - Peter Golding, Mihai Coman, Farrel Corcoran, Declan Fahy, Risto Kuneilius, Marju Lauristin, Piia Tammpuu, in AIM Research Consortium, *Adequate Information Management in Europe* (final report), 2007

"Raport privind situatia formarii universitare in domeniul stiintele comunicarii", in *Educatie de calitate pentru piata muncii*, Ed Universitara Bucuresti, 2009 (*Adaptarea activa a educatiei la cerintele pietei muncii*, program PHARE, Ro2006/018-147.05.01, 2009)

„Raport de sinteza a rezultatelor check-upului si a punctelor critice referitoare la actuala oferta universitara, superioara si continua avand ca obiectiv dobandirea de competente in domeniile de referinta ale proiectului” in cadrul proiectului POSDRU “Universitatea pentru viitor”, ID 64075 (<http://old.fjsc.ro/uvsc//Rezultate.php>), 2012

Prefețe

Legende despre flori si pasari - antropologie de Ioan Serb, Bucuresti, Ed. Minerva, 1990

Culegerea si redactarea stirilor de Peter Gross, Timisoara, Editura de Vest, 1993

Gandirea comunicationala de Bernard Miege, Bucuresti, Cartea Romaneasca, 1997

Jurnalul universal de David Randal, Iasi, Ed. Polirom, 1998

Manual de jurnalism (I si II), Iasi, Ed. Polirom, 1996 si 1999

Introducere in etica si legislatia presei de Miruna Runcan, Bucuresti, Ed. ALL, 1998

Colosul cu picioare de lut - aspecte ale presei romanesti post-comuniste de Peter Gross, Iasi, Ed. Polirom, 1999

Societatea cucerita de comunicare de Bernard Miege, Iasi, Polirom, 2000

Cultură și comunicare, Jean Caune, Ed. Cartea Românească, 2000

Concepte fundamentale în științele comunicării și studiile culturale, Tim O'Sullivan et alii, Iasi, Polirom, 2001

Mass media si democratia in Europa de Est, Peter Gross, Iasi, Polirom, 2004

Publicitate si mitologie, Madalina Moraru, Bucuresti, Nemira, 2009

Les Medias et l'espace public, Bernard Miege, ESSACHES< 3/2011

Cultul secretului, Emilia Sercan, Iasi, Polirom, 2015

Studii publicate în reviste de specialitate:

L'ombre et le reflexe - a la recherche d'un personnage mythologique, in

« Analele Universitatii Bucuresti- Limba si literatura romana », Bucuresti, 1980;

Fantastique, Mythe et Folklore, in « Revue Roumaine », Bucuresti, 1983, no 2-3;

Suggestion for a Myth of the Sergent-God, in « Revue Roumaine », Bucuresti, 1990, no 2-3;

Dérápage médiatique ou dérapage culturel, in « MediasPouvoirs », Paris, 1992, no 26;

Mythologie roumaine du guerrier et substrat indoéuropéen, in « Etudes indoéuropéennes », Lyon, 1992, 11-e année;

La chasse héroïque, in « Etudes et documents balcanique et méditerranéens », Paris, 1992, no 16;

Medias, Mythes et rites de passage, in « Communication (revue quebecoise des recherches et des pratiques en communications et informations) », Quebec, 1992, vol 13, no 2;

Les assymetries constitutives, in « Kurrier », Bochum, 1992, no 17;

Naissance d'un contre-mythe (la Roumanie, decembre 1989, dans la presse française), in « Reseaux », Paris, 1993, no 59;

Power and Carnival (cu Alina Caranfil), in "Romanian Journal of Sociology", Bucuresti, 1993, no. 2;

The 1992 Presidential-Parliamentary Elections in Romania's Largest Circulation Dailies and Weeklies, (cu Peter Gross), in "Gazette", 1994, no 3;

La victime et la vainqueur - la construction mythologique de la visite du roi Mihai en Roumanie dans le discours de la presse nationale, in « Reseaux », Paris, 1994, no 66;

Romanian Journalism in Transition

Period, in "The Global Network", Bucaresti, 1994, no 1;
La cosmogonie folklorique et les mondes à l'envers, in « Ethnologie française », no 3, 1995
Médias et cérémonies politiques, in « Société et médiatisation, actes du deuxième colloque roumain-français », Bucarest, 1995
L'événement rituel: médias et cérémonies politiques, in « Reseaux », Paris, no 76, 1996; english version: *Victim or Victor? Mythologisation by the Local Press of King Mihai's Visit to Romania*, in Reseaux - The French Journal of Communication, vol 5, no 1, 1997
De la télévision d'état à la télévision privée. Le déclin de la télévision publique en Roumanie, in « Société et médiatisation, actes du troisième colloque roumain-français », Bucuressti, 1996
L'élite fragile: les journalistes roumains entre l'illusion du pouvoir et l'absence de responsabilité, in « Les cahiers du journalisme », Lille, no. 2, 1996
Liminality Stages in post-communist societies: Media and Social Change in Romania, in "Romanian Journal of Sociology", no. 1-2, 1999
Developments in Journalism Theory about Media "Transition" in Central and Eastern Europe (1990-1999), in "Journalism Studies", nr. 1, vol. 1, 2000 (revista cotata ISI)
Le concert de Michael Jackson a Bucarest - un rituel de purification, in http://www.u-grenoble3.fr/chaire_unesco/Textes/Coman.htm
Media Bourgeoisie and Media Proletariat in Post-Communist Romania, in "Journalism Studies", vol. 5, no. 1,

2004 (revista cotata ISI)
Des modeles et des experiences : la formation au journalisme en Roumanie, in « Vers une certification internationale des centres de formation au journalisme francophone - actes du colloque », Lille, 2004
Romanian television and the challenges of European integration, in « Trends in Communication », vol.12, no. 4, 2004
Le systeme roumain au crible de la professionalisation, in "Les Cahiers du Journalism", sept, 2005
La television generaliste dans les pays de l'Europe de l'Est face aux nouveaux medias, in P. Moeglin, G. Tremblay (ed), "La television generaliste en declin ?", Paris, Harmattan, 2005
Journalistic elites in post-communist Romania : from heroes of Revolution to media moguls, in "Journalism Studies", vol 11, nr 4, 2010 (revista cotata ISI)
Le journalisme de qualite face a la concentration des medias: reflexions pour l'exercice de la deontologie, in « Mediatique. Recit et Societe », nr 46, 2010
Mapping Journalism Cultures across Nations: A Comparative Study of 18 Countries, (Thomas Hanitzsch et alii (including Mihai Coman) in „Journalism Studies”, nr 1, 2011
Three Accounts of the Founding Heroes of Communication Research, in „Communication Yearbook”, 35, 2011
Michael Jackson's 1992 concert in Bucharest: transforming a star into a saint, in "Celebrity Studies", vol 2, nr. 3(277-291), 2011

Activitate de coordonare științifică

Membru al Advisory Board al revistelor științifice *Communication* (Quebec), din 1996, al *Journalism Studies* (Londra - Routledge), din 2000, al *Reseaux* din 1997 (Franta), *Hermes*, din 2005 și *ESSACHES*, din 2010 (Franta), al *International Journal of Media and Foreign Affairs (USA)* din 2007

Coordonator al seriei "Media" la editura Polirom (peste 50 de cărți publicate din 1997 - www.polirom.ro)

Membru fondator și președinte al *Asociației Formatorilor în Jurnalism și Comunicare (AFCOM)*, din 2004

Director al "The Global Network", jurnalul științific al Central and Eastern European Schools of Journalism Network, 1995-1997; Director al *Revistei Române de Jurnalism și Comunicare*, din 1997 - prezent (revista indexată BDI)

Membru fondator al *Journet*, rețeaua internațională de educație în jurnalism de pe lângă UNESCO, în 1997

Membru fondator al *Asociației de Relații Publice din România* din 1994

Membru în Board-ul *European Journalism Training Association* (1999-2001) ca reprezentant al facultăților de jurnalism din Europa Centrală și de Est

Președinte al Central and Eastern European Schools of Journalism Network, creată de 14 școli din 12 țări, la Cracovia, din 1995

Membru asociat al ORBICOM, rețeaua UNESCO a catedrelor de comunicare, din 1995

Membru în diverse organizații științifice:

- Association of Educators in Journalism and Mass Communication (AEJMC - SUA, din 1994),
- International Association in Mass Communication Research (IAMCR, din 1998),
- American Association of Anthropology (AAA, din 2003),
- International Communication Association (ICA, din 2004)
- Society for the Scientific Study of Religion, since 2015
- European Communication Research and Education Association (din 2008)
- Membru al Societății Române de Antropologie Culturală (1990)
- Primul președinte al Societății Studențești de Folclor (1974)

Vicepreședinte al diviziei MEDIA AND RELIGION din European Communication Research and Education Association (din 2011)

Coordonator al numărului special (vol. 4, n°8, 2011) al revistei *ESSACHES - Journal for Communication Studies* (www.essachess.com), *La communication et le sacré*

Organizator al conferințelor internaționale *Media and Religion*, 2013, 2015, 2017 (www.mediaandreligion.ro)

Participării la manifestări științifice

Emotions and deliberation in European online media in a crisis situation, Europe in Discourse (împreună cu Cristina Coman), Atena, 23-26 septembrie 2016, <http://europeindiscourse.eu/>

Religion in European Discourse, Europe in religious Discourse, Europe in Discourse, Atena, 23-26 septembrie 2016, <http://europeindiscourse.eu/>
Media, Emotions and the Construction of the Public Sphere (împreună cu Cristina Coman), ECREEA, Praga, Cehia, 9-12 noiembrie 2016 (www.ecrea2016prague.eu)

The Religious Construction of the Meaning in a Crisis Situation, ECREEA, Praga, Cehia, 9-12 noiembrie 2016 (www.ecrea2016prague.eu)

Crises, émotions et mythes (Cristina Coman, Mihai Coman), la conferința internațională "NARRATIVES OF CRISIS, MYTHS AND REALITIES", Thessaloniki, 24-25 iunie 2015

The Emotional Public Sphere: dialog and deliberation in online media in a crisis situation, 3rd ESTIDIA Conference | Dialogue as Global Action: Interacting Voices and Visions across Cultures Constanta, 25-26 September 2015

Media, religion and public sphere, in cadrul workshop "Media, Religion and Politics" ECREA conference, Lisbon, 12-15 noiembrie, 2014

Social media and the culture of protest: the discourse of the online mobilization in Rosia Montana case, ECREA conference, Lisbon, 12-15 noiembrie, 2014 (cu Cristina Coman)

Religion as media, media as religion, la conferința internațională „God's

Message, Human Language: Possibilities and Limits of the media", Ruzomberok, Slovacia, 28-30 aprilie 2014

Învățământul jurnalistic – provocări și perspective. La Al XIII-lea Simpozion Național de Jurnalism, "Industria media și învățământul jurnalistic", Cluj, 22-25 noiembrie 2014

Media religion - an impossible discipline, in cadrul conferinței internaționale "Media and religion: the interplay of sacre and profane", Bucuresti, 8-10 octombrie 2013 (www.mediaandreligion.ro)

Religion, Popular Culture and Social Media: The Construction of a Religious Leader Image on Facebook, la Divizia "Media and Religion", Annual Conference of Association of Education in Journalism and Mass Communication, Washington, 2013 (împreună cu Ioana Coman)

Media and ritual - a challenge for the anthropological thought? In cadrul sesiunii "Media, Ritual and Religion. Exploring Contemporary Implications in Mediatized Rituals" în cadrul conferinței internaționale International Communication Association's 63rd Annual Conference. June 17-21, London, 2013

Internet and Mutations in the Mass-Media System / Internetul și mutațiile din sistemul mass media la conferința internațională MEDIA CONVERGENCE INTERNATIONAL CONFERENCE, 23-26, October, Cluj, 2013

Panelist - Plenary session. *On media and the responsible citizen*. Results of the "Mass media and the democratic and responsible citizenship"

(CNCSIS) conferinta international
„Communication, Media and Civic
Culture”, Bucuresti, FJSC, 18-19 mai,
2012

*Martyr, apostle, saint - media and
the religious fabrication of a national
hero*, Media and religion workshop,
ECREEA conference, Istambul, 24-27
oct 2012

*Post-communist Media and Political
Liturgies*, at International Associa-
tion of Media and Communication
Research, Istambul 14-18 July, 2011
Media and Religious Pilgrimages, at
International Association of Media
and Communication Research, Is-
tambul 14-18 July, 2011

Star or Saint, at International Associ-
ation of Media and Communication
Research, Istambul 14-18 July, 2011

Media, Religion and Ritual, IAMCR
(International Association for Media
and Communication Research) con-
ference („Communication and Citi-
zenship”), Braga, July, 2010

*The explosion of journalism schools
in post-communist countries - the
battle for cultural capital*, IAMCR
(International Association for Media
and Communication Research) con-
ference („Communication and Citi-
zenship”), Braga, July, 2010

*Trusted media, untrusted journalists:
paradoxes of post-communist press*,
IAMCR (International Association
for Media and Communication Re-
search) conference („Communicati-
on and Citizenship”), Braga, July,
2010

*La formation en journalisme: distan-
ces et proximités*, la seminarul in-
ternational Workshop on Media Pro-
fessionalism, Tblisi, 14-15 decembrie

2009

*Journalisme et qualité de l'informati-
on face à la convergence des médias
et*

la concentration de la propriété,
in cadrul colocviului international
Ethique et deontologie journalis-
tique: enseignements pratiques, Ra-
bat, 10-11 decembrie 2009.

*How Can Someone Trust a Corrupted
Media*, in cadrul conferintei internati-
onal Media and Transition in regional
and Global Context: Balkan Perspec-
tives, Sofia, 2-3 decembrie, 2009

*From the Heroes of Revolution to the
Media Moguls*, la Future of Journal-
ism, Cardiff, 9-11 sept 2009

*Journalistic Elites in Post-Commu-
nist Romania*, la conferinta Beyond
East and West, Budapesta, 25-27 iunie
2009

*Media and Ritual: a Challenge for the
Anthropological Thought*, at The 59th
Annual ICA Conference - Keywords
in Communication, Chicago, 21-25
mai, 2009

*Spațiul public simbolic. Cultura poli-
tică și cultura populara* la conferinta
internationala PR TREND, ed a IV,
Cluj, 27-28 martie, 2009

*Les elites journalistiques post-com-
munistes de la presse: des heros de
la revolutions aux magnats des me-
dias* la colocviul international Etat et
evolution des medias après les chan-
gements de 1989 dans les pays d'Eu-
rope Centrale et Orientale, Sofia, 5-7
decembrie 2009

*Introducere in antropologia mass me-
dia* in cadrul Centrului de Studii Cul-
turale al Universitatii Babes-Bolyai,
Cluj, 5 noiembrie 2008

Strategii ale mass media in

comunicarea multi-etnica si multiculturala, in cadrul conferintei internationale "De la multiculturalitate la dialog intercultural", Bucuresti, 12 noiembrie 2008

Mass media din Romania, la conferinta organizata de Institutul Cultural Roman, Budapesta, 17 aprilie 2008

Prelegeri la Universite de Grenoble, GRESEC, (*Regards anthropologiques sur les medias; L'anthropologie des medias*), 21 si 22 mai 2008

Les pratiques d'évaluation et d'autoévaluation au sein de l'université, conferinta tinuta la Université Cadi Ayyad, in cadrul proiectului TEMPUS "La Management de l'Universite par la Qualite", 27 martie 2008

Post-communism paradoxes: Freedom of expression as an alibi for non-professionalism at the conferrence "Press Freedom and Pluralism in Europe", Wilhelmshaven, Germany, 14-16 februarie, 2007

<http://www.fh-oow.de/projekte/plus/workshop.html>

Liminality in Media Events, Panel 18 (Theoretical Perspectives on Media Events)

at the conference "Media Events: Globalization and Cultural Change", Bremen, Germany, July 6-7, 2007

Romanian Efforts to Assure the Quality of High Education at The Second Workshop in the International Project on Quality of Student Assessment, Bucarest, 3-7 October, 2007

Sloganul "libertatea presei" și șanta-jul: o analiză antropologică, la conferința internațională "PR Trend. Teorie și practică în publicitate și relații publice", Cluj, 15-17 noiembrie, 2007

Les medias et le mythe - la seminarul "Mitti e Riti nelle narrazioni dei mass media", Centro Zaffiria, Rimini, Italia, aprilie 2006

Elitele mass media din România post-comunistă, la Conferința interdisciplinară "Mobilitatea elitelor", organizată de Institutul de Cercetări Politice, București, 12-13 mai 2006

L'expérience roumanie en matiere de certification, Les Assises du Reseau Theophraste, Seminaire d'approfondissement de la methodologie de certification, Bucarest, 26-27 septembrie 2006

Panelist at 56th Annual Conference of International Communication Association "Anthropology, Mass Communication and Media Studies: A Dialogue on Theory, Methods and Disciplinary Practices" Dresden, June, 2006 ("Media and Ritual: The Application, Extension and Reformulation of an Anthropological Concept")

Panelist at 56th Annual Conference of International Communication Association "Understanding Foreign Correspondents: An Euro-American Handbook of Concepts, Methodologies and Theories" Dresden, June, 2006 ("Mythic Proportions: News, Imagination and Foreignness") - with Meta Carstaphen

Panelist at 55th Annual Conference of International Communication Association "What Is Media Anthropology For? Perspectives on Communication, Media, Cultural Practice and Ethnography", New York, May, 2005 ("Media Anthropology or The Anthropology of Mass Media")

Panelist at 54th Annual Conference of International Communication

Association, "Ritual, Myth and Power: Debating the Central Concepts of Media Anthropology", New Orleans, May, 2004 ("Mass Media and Myth - A Processual Approach")

Who's Afraid of Media Anthropology - conference at Department of Communication, Texas A&M University, April 12, 2005

http://www.tamu.edu/chr/Programs_Activities/cosponevents.html

La formation au journalisme en Roumanie -le systeme d'accréditation académique, at the conference "Les dix ans de Theophraste a Liile", Lille, France, 23-25 octobre, 2004

Public Relations, Advertising and Propaganda: Romanian Private Universities and their Campaigns of Communication, la International Conference on Public Relations - An Instrument for Transformation and Development of Higher Education in Central and Eastern Europe, Poznan, May, 2003

Chairman of "The Anthropology of Media and Communication" workshop at the International Conference of Francophone researcher in Communication, Bucharest, June, 2003

The Statute of journalists - the Week Link of the Media Transition, at the regional conference "The Relation between Employers and Employees in the Media", Bucharest, December, 2003

Media anthropology - A Symbolic Perspective on Public Sphere la conferinta internationala "2001 Bugs - Globalism and Pluralism", Montreal, April, 2003

Key Indicators in Media Research in Romania, la European Network on Trans-Integration Research (ENTIRE)

conference, Dortmund, April, 2003
Temps, mythe et evenement, la International Conference « Les temps des medias », INA, Paris, July, 2002

Mythe et medias de crise, la simpozionul Franco-Român « Communication, croyances et civilisations », Bucarest, June, 2002

Professionalism - Turning an Ideology "objective", la European Network on Trans-Integration Research (ENTIRE) conference "Defining Key Indicators in the Field of Media and Communication Research in Europe", Dortmund, May, 2002

Media anthropology - A Symbolic Perspective on Public Sphere at International Conference "2001 Bugs - Globalism and Pluralism", Montreal, April, 2002

Pour une anthropologie des medias la simpozionul Franco-Român « **Medias, nouvelles technologies et redéfinition des territoires de la communication** », **Bucarest, June, 2001**

Medias et rituels politiques: l'espace public sous le signe de l'interrogation la simpozionul Franco-Român "Les mises en scene mediatiques et la construction de l'espace publique", Bucarest, July, 2000

Les journalistes et les representations sociales de la realite, la Universite "Paul Valery", Montpellier, France, 1999

Les medias et la construction symbolique de la realite, la Universite Lyon-2, France, 1999

L'image de la revolution roumaine de 1989 dans les medias francais, la Universite de Provence, Aix-en-Provence, France, 1999

Romanian Journalists between the

Political Pressures and the Mythology of the Profession, la simpozioul Franco-Român «Les enjeux de la communication politique», Bucarest, July, 1997

De la télévision d'état à la télévision privée. Le déclin de la télévision généraliste en Roumanie ? la UFR des Sciences de la Communication, Université Paris XIII, France, 1996

La fonction sociale des journalistes en Roumanie, la Colocviul «Le journaliste, acteur de société», Lille, 1996

The Journalistic Discourse and the Symbolic Construction of Reality, la International symposium "Culture in Media, Media in Culture", Krakow, 1996

Romanian Journalists and their Role Conception, la International symposium "Media Elite in Turmoil - The Proces of Restructuring in Eastern Europe", Brasov, Romania, 1994

Romanian Journalism in a Transition Period, la International symposium "Social Communication in Changing Central Europe", Krakow, Poland, 1993

The Demonstrations of the University Square as a Liminal Ritual, la Simpozionul "History and Myth", Bucharest, Romania, 1993

Is Our Audience as We Imagine It?, la International meeting "The Romanian Language as a Mean of Communication in Radio", Costinesti, Romania, 1993

Dismembering, Remembering - The Romanian Case, la International symposium "The Transition in Romania", Bucharest, Romania, 1993

Cultural Distortions in Social Communication, la The First International

Conference of The Free Psychiatrists' Association, Bucharest, Romania, 1992

Is Our Media The Fourth Estate? la International conference "Media, Public and Power", Costinesti, Romania, 1992

Power and Carnival, la International symposium "Media and Transition in East and Central Europe", Bucharest, Romania, 1992

Naissance d'un contre-mythe: les mythologies du discours médiatique au sujet de la Roumanie, la International symposium "The Image of Romania in Western Media", Cluj-Napoca, Romania, 1992

Assimetry and Genesis in Romanian Mythology, la The American-Romanian Academy Congress, Bucharest, Romania, 1991

More than 25 lectures at Romanian colloquia and seminars organized by different scientific and academic institutions (1974-1999)

Prelegeri publice

The Role of Mass Media in Central and Eastern European Countries in the Post Cold War Period: Media Moguls, Corruption and Tabloidization, The Cyprus Center for European and International Affairs, in cooperation with the University of Nicosia, march 1, 2011

Mass media din Romania, la Institutul Cultural Roman, Budapesta, 17 aprilie 2008 (http://www.icr.ro/filiale/evenimente_a.php?cod=762&cod_filiala=25)

Pour une anthropologie des médias, la conferinta anuala a Univ Pascale Paoli, 26 martie 2006

Pour une approche symbolique de

l'espace public, Univ Pascale Paoli,
26 martie 2006

The Future of European Journalism Education, at the Conference of Regional Media in Europe, Chania, Greece, 1999

The Creation of a School of Journalism: Pressures Exerted Upon the Faculty of Journalism of Bucharest University, at EJTA Conference, Maastrich, 1998

Mass-Media Relations for Charities and Fundraising Worldwide: Eastern Europe, at The 14th International Fundraising Workshop, Noordwij, Neederlands, 1994

Media in Post-Communist Romania, at The College of Journalism and Mass Communication, University of South Carolina, USA, 1993

Media in Post-Communist Romania, at The Center for Russian and East European Studies, Toronto, Canada, 1993

Médias, totalitarisme et démocratie, at the Department of Political Sciences, University of Quebec at Montreal, Canada, 1993

Le journalisme dans l'Europe de l'Est, at The High School of Journalism, Lille, France, 1992

Bucharest-Lille: A Model of a Twinning Program in Journalism Training, at The Annual Meeting of The European Journalism Training Association, Maastrich, Neederlands, 1992

The Role of Journalism in Post-Communist Romania, at The Communication Studies Department, Concordia University, Canada, 1992

Misiuni științifice si academice

Chairman al panelului Religion in

European Discourse, Europe in religious Discourse, Europe in Discourse, Atena, 23-26 septembrie 2016, <http://europeindiscourse.eu/>

Co-Chairman (cu Johanna Sumiala) al panelului Media, religion, conflict, ECREEA, Praga, Cehia, 9-12 noiembrie 2016

Membru in Comitetul stiintific al conferintei Religion, secularities, societies and the digital humanities turn, Universite Paul Valery, Montpellier, 9-10 noiembrie 2016 (5 lucrari evaluate), <https://comsymbol2016.wordpress.com/>

Membru in Comitetul stiintific al conferintei « L'INFORMATION-COMMUNICATION EN EUROPE : PERSPECTIVES NATIONALES, TRANSNATIONALES OU COMPARATIVES », GRENOBLE, SEPTEMBRIE 2016

Membru in Comitetul stiintific si Chairman al panelului Religion in European Discourse, Europe in religious Discourse, Europe in Discourse, Atena, 23-26 septembrie 2016, <http://europeindiscourse.eu/>

Chairman, 3rd ESTIDIA Conference | Dialogue as Global Action: Interacting Voices and Visions across Cultures, Contanța, 2015

Chairman al panelului Media, Ritual and Religion. Exploring Contemporary Implications in Mediatized Rituals Online/Offline, în cadrul conferinței internaționale International Communication Association's 63rd Annual Conference. June 17-21, 2013, London

Membru in comitetul stiintific si Chairman conferinta MediAct FP8 Dortmund, martie 2010

Membru in comitetul stiintific si

Chairman IAMCR, Post-totalitarian media working group, Kadir Univ, Istanbul, oct 11-12 oct 2010

Membru in comitetul stiintific si Chairman at EFCCE General Assembly, Istanbul Bilgi Universitesi, 14-15 oct 2010

Membru in comitetul stiintific Congresului SFIC, Dijon, Franta, 2010

Membru in comitetul stiintific Congresului ECREA, Hamburg, Germania, 2010

Membru in comitetul stiintific si Chairman al Congresului francofon de comunicare, Bucuresti, Romania, 2010

Organizator al Colocviului franco-roman "Frontieres, Communautes, Medias, Bucuresti, 11-13 iunie 2009"

Organizator al conferintei internationale "Models of/Models for Journalism and Communication: Change in Progress", Bucuresti, 19-21 noiembrie 2009

Chairman la sectiunea societate si comunicare la conferinta internationala PR TREND ed a IV, Cluj, 27-28 martie, 2009

Chairman la sesiunea La commune des professionnels des medias, din cadrul Colocviului franco-roman "Frontieres, Communautes, Medias, Bucuresti, 11-13 iunie 2009"

Panelist in cadrul seminarului Press Freedom and Pluralism in Europe (PLUS), Delmenhorst, 26-27 septembrie 2008

Panelist in cadrul conferintei generale a European Association of Commercial Communication Education, Valencia, 29 septembrie 2008

Moderator panel "Actiunea si rolul mass media", in cadrul Colocviului

bilateral Franco-Roman, Bucuresti, 26-29 iunie, 2008

Panelist in cadrul seminarului Press Freedom and Pluralism in Europe (PLUS), Wilhelmshaven, 4-6 aprilie 2008

Panelist in cadrul conferintei generale a European Association of Commercial Communication Education, Viena, 19 februarie 2008,

Chairman - modul 1: Provocari ale integrarii europene: probleme structurale pentru profesia si invatamantul de relatii publice, la conferinta ARRPP "Provocari ale integrarii europene: probleme structurale pentru profesia si invatamantul de relatii publice, Bucuresti, 24 februarie 2007

Chairman at the Panel "The European Public Sphere - a Reassessment of Concepts", at the conference "AIMing at Europe: The EU and the Challenge of Communication, Brussels, February 28 - March 2

Chairman, Panel "Nationalising Media Events" at the conference "Media Events: Globalization and Cultural Change", Bremen, Germany, July 6-7, 2007

CHAIRMAN AT THE WORKSHOP: HOW TO COMMUNICATE?, Fifth Congress of the European Journalists Association, "Unknown Europe: Opportunities and Risks, Bucharest, September 12-16

Panelist at The Second Workshop in the International Project on Quality of Student Assessment, Bucarest, 3-7 October

Key-speaker la dezbaterea "Journalism si comunicare politica" de la Colocviul International de stiinte sociale ACUM, Brasov, 29 noiembrie - 1

decembrie 2007

Panelist la workshop "Formarea în RP și așteptările profesiei" din cadrul PR Forum, București, 13 martie

Chairman at the workshop "Theories on European Public Sphere", la seminarul Adequate Information Management, Tartu, 1-3 iunie 2006

Chairman at the workshop "Contextes" la conferința "Democrație participative en Europe", Toulouse, 15-17 noiembrie 2006

Chairman of "The Anthropology of Media and Communication" workshop at the International Conference of Francophone researcher in Communication, Bucharest, June, 2003

Chairman of "Uses and Users" Workshop at International Conference "2001 Bugs - Globalism and Pluralism", Montreal, April, 2002

Organizer of European Journalism Training Association annual general meeting in Bucharest, June, 2001

Organizer and chairman of the seminar "Media and Cultural Anthropology", Dortmund, 2001

Panelist at the UNESCO conference "Media and the Education for Peace and Tolerance", Sofia, October, 2000

Panelist at the International Pilot-Conference "Trans-Integration of European Communication Landscape", Dortmund, Germany, May 2000

Panelist at the International Seminar "Media Concentration and Pluralism", Bucharest, May, 1998

Panelist at the UNESCO seminar "Media Legislation in Eastern Europe", Paris, March, 1997
Conferențiar la seminarul UNESCO "Legislația media în Europa de Est", Paris, Martie 1997

Conferențiar în dezbaterile: "Creating Partnership. Educating a New Generation of

Journalists in Central and Eastern Europe" și "Expanding Boundaries of International Journalism Education" la American Education in Journalism and Mass Communication Convention, Atlanta, USA, 1994;

Conferențiar la seminarul "Opinia publică, educația și învățământul politic", la Conferința asupra Reconcilierii Naționale în Perspectivă Comparată, București, 1994;

Membru al comitetului de organizare al simpozionului internațional "Tranziția în România - Comunicarea și Calitatea Vieții", iunie 1993

Președinte al sesiunii de comunicări "Discursul jurnalistic după căderea comunismului: mitologii, narațiuni și simboluri", la simpozionul internațional "Mass media și tranziția în Europa Centrală și de Est", București, iunie 1992

Președinte al sesiunii de comunicări științifice "Imagini simbolice ale României", la simpozionul internațional "Imaginea României în presa occidentală", Cluj, mai 1992

Secretar al Atelierului de Antropologie Culturală la Congresul Academiei Româno-Americane, București, iunie 1991

Activitate jurnalistică

Din 1976: peste 500 de articole (eseuri, cronici, editoriale, știri, interviuri) în cotidiene, săptămânale, reviste literare și științifice din România
1991: redactor șef al revistei *Zig-Zag*
1993 - 1999: membru al Asociației Jurnaliștilor Francofoni

Activități de voluntariat și în slujba comunității

1994 - 1996: Președinte al Board-ului Asociației "Pentru copiii noștri"

Dictinctii

Luceafărul - pentru critică literară, 1976

MIX-FM Network - pentru Manualul de Jurnalism, prima lucrare de acest fel din istoria României, 2000

Formula AS - pentru contribuția adusă la dezvoltarea învățământului jurnalistic în România, 2002

International Water Symposium - pentru coordonarea unui grup de studenți români în promovarea prin mass media a resurselor ecologice ale României, Cannes, 2003

Ordinul Meritul Cultural, Serviciu credincios în grad de cavaler, acordat de Președintele României, Traian Basescu, pentru contribuția adusă la dezvoltarea învățământului și cercetării în științele comunicării, 2009 (<http://www.fjsc.ro/Romana/ordinul.html>)

Doctor honoris causa al Universității Ovidius, Constanța (7 martie, 2015)

Recenzii

La volumul *IZVOARE MITICE*, Cartea Romaneasca, 1980

Sorin Titel, Pasiune si eruditie, in Romania Literara, anul XIV, nr.24, 1981, p.10

Paul Drogeanu, Reinterpretarea izvoarelor, in *Luceafarul*, anul XXIV,

1981, p.2

Stefan Gencarau, Izvoare mitice, in Anuarul Arhivei de folclor, nr.2, 1981

Constantin Crisan, De la mitologie la literatura, in Romania Libera, nr.11367, 1981

Stefan Borbely, Izvoare mitice, in Vatra, anul XI, nr.2, 1981, p.119

Nicolae Iliescu, Izvoare mitice, in Contemporanul, nr.37, 1980, p.8

Costin Tuchila, Izvoare mitice, in Viata Romaneasca, nr.3, 1981

Nicolae Ciobanu, Izvoare mitice, in *Luceafarul*, anul XXIV, 1981, p.3

Radu G.Teposu, Criticii unei promotii, in Viata Romaneasca nr.4, 1983, p.67-70

«Tanarul cercetator este ceea ce se cheama un om de stiinta, care isi refuza de la inceput si in mod

programatic divagatia impresionista sau speculatia gratuita» (Sorin Titel, Romania literara, 11.06.1981).

«Izvoare mitice este o carte care certifica o vocatie si indreptateste o orientare» (Paul Drogeanu, Luceafarul, 27.06.1981).

«In domeniul acesta in care pe vremuri operau savanti, un tanar vine si reinnoada cu aplomb stiintific incontestabil firul necesar al unei traditii demne»(Constantin Crisan, Romania libera, 16.05.1981).

La volumul SORA SOARELUI, Albatros, 1983

Sultana Craia, Universul culturii populare, in Luceafarul, Anul XXVI, nr.49, 1983, p.2

Ion Filipciuc, Cine-i Sora Soarelui?, in Convorbiri literare, nr.12, 1983

Emil Nicolae, Sora Soarelui, in Ate-neu, nr.6, 1984, p.6

Ion Zubascu, Un spirit deschis, imprevizibil, in Tribuna, anul XVIII, nr.32, 1984, p.7

Stefan Borbely, Noi izvoare mitice, Vatra, anul XIV, nr.12, 1984

Nicolae Constantinescu, Izvoare mitice; Sora Soarelui, in Cahiers roumains d'études littéraires, nr.1, 1984, p.153-155

Achim Stoia, Sora Soarelui, in Anuarul Arhivei de Folclor, nr.5-7, 1987

«Mihai Coman este un erudit, insa la el eruditia (...) este in mod fericit completata de suplete si finete de gândire»(Stefan Borbely, Vatra, nr. 12, 1984).

«Cartea sa e un adevarat spectacol al cercetarii, freamata, e vie, are pulsul unui tesut viu» (I. Zubascu, Tribuna, 9.08.1984).

La volumul MITOS SI EPOS, Cartea Romaneasca, 1985

Silvian Iosifescu, Mit si epica, in Contemporanul, nr.3, 1985, p.8

Daniel Vighi, Concepte noi in abordarea mitului, in Orizont, anul XXXVI, nr.45, 1985, p.4

Gheorghe Vladutescu, Mit si epos, in Scinteia tineretului, nr.11281, 1985

Mircea Muthu, Mitos si epos, in Steaua, anul XXXVI, nr.8, 1985, p.5

Cristian Moraru, Aspecte ale mitului, in Romania literara, anul XIX, nr.2, 1986, p.7

«Intr-un teritoriu interdisciplinar, in care se interfereaza folcloristica, antropologia, teoria literaturii, *Mitos si Epos* cladeste solid, mereu incitator»(Silvian Iosifescu, Contemporanul, 17.01.1985).

«Aflat la a treia sa carte, Mihai Coman se arata a fi unul dintre cei mai dotati si cu perspectiva, cercetatori tineri (...) Ultimul sau studiu ambitioaneaza catre o cuprindere ampla si sistematica a mitului si a povestirii» (Daniel Vighi, Orizont, 8.11.1985).

«E, in acest sens, meritul lui Mihai Coman de a fi extras (...) una din legile transformarii narative, inversiunea, gratie careia textul trece din «pozitia» de mit in cea de fictiune folclorica sau invers» (Mircea Muthu, Steaua, nr. 8, 1985).

La volumele MITOLOGIE POPULARA ROMANEASCA:

Cornel Ungureanu, Mitologie populara romaneasca, in Orizont, anul XXXVII, nr.48, 1986, p.10

Nicolae Soare, Metoda, mit, adecvare, in Amfiteatru, nr.11, 1986

Ioana Bot, Mitologie populara romaneasca, in Tribuna, anul XX, nr.47 si 48, 1986

Paul Drogeanu, Gindirea prin poveste, in Contemporanul, nr.12, 1987, p.8

Constantin Sorescu, O mitologiea beneficiului, in Suplimentul literar-artistice al Scintei tineretului, nr.14, 1987, p.5

Valeriu Cristea, Mitologie populara romaneasca, in Romania literara, anul XX, nr.1, 1987, p.5

Gheorghe Vladutescu, Mitologie populara romaneasca, in Scintea tinere-tului, nr.11775, 1987

Valeriu Rusu, Cultura si mitologie, in Luceafarul, anul XXX, nr.19, 1987

Vladimir Balanica, Mitologie si litera-tura, in Tomis, nr.4, 1987, p.1-2

Ion Cuceu, Mitologie populara roma-neasca, in Steaua, anul XXXVIII, nr.7, 1987, p.12

Henri H.Stahl, Capcanele mitologiei, in Contemporanul, nr.21, 1987, p.5

Doina Baghina, Mica enciclopedie zoomitologica, in Ramuri, nr.5, 1987

Cornelia Manicuta, Mitologie popu-lara romaneasca, in Ateneu, nr.8, 1987, p.10

Gh.Rusu Togan, Mitologia ca meta-limbaj, in Contemporanul, nr.46, 1988, p.12

Ioana Bot, Prestigiul culturii popula-re, in Tribuna, anul XXII, nr.40, 1988, p.4

Radu G.Teposu, Eseistul Mihai Co-man, in Contemporanul, nr.46, 1988, p.10

Ivan Evseev, Mitologie si sistematica, in Orizont, anul XXXIX, nr.44, 1988, p.2

Ilie Traian, Mitologie populara roma-neasca, in Tribuna Romaniei, anul XIII, nr.388, 1989, p.4

Ion Seuleanu, Elemente de mitologie romaneasca, in Steaua, anul XL, nr.4, 1989, p.6

«Mihai Coman propune, pentru prima oara in cultura noastra, elaborarea unei lucrari de sinteza a mitologiei populare romanesti, potrivit metode-lor moderne de analiza morfo-logic structuraliste» (Henri H.Stahl, Con-temporanul, nr. 21,1987).

«Cronicarul trebuie sa semnaleze autoritatea cu care Mihai Coman se instaleaza in linia intii a etnologiei. El face parte dintre grabitii unei gene-ratii care si-a facut la timp lecturile fundamentale» (Cornel Ungureanu, Orizont, nr.48, 1986).

«Partea cea mai interesanta a studiu-lui este incercarea finala de prezenta-re, o sintaxa fireste mai incitanta de-cit morfologia pe care se bazeaza (...)

Pornind de la relatia metaforica si cea metonimica (in acceptie jakobsonia-na) Mihai Coman propune un model combinatoric operant in cel mai inalt grad pentru mitologia romaneasca» (Ioana Bot, Tribuna, 6.10.1988).

«Mihai Coman manipuleaza o infor-matie enorma, scoasa din «texte» re-prezentative, pe care o interogheaza

intelligent spre a reface niste constante ale viziunii omului din societatile traditionale (...) El e pe cale de a realiza o opera de anvergura si de cea mai mare insemnatate in campul etnologiei romanesti»(Ion Seuleanu, Steaua, aprilie 1989).

La volumul BESTIARUL MITOLOGIC ROMANESC:

Cornelia Maria Savu, Mitologie si mitologica, in Curierul National, 18 ianuarie 1997

Bogdan Guta, Mitologia celor care nu cuvânta, in Azi, 28 noiembrie 1996

Iordan Datcu, Bestiarul mitologic romanesc, Romania Literara, nr. 41, 1997

Viorica Rusu, Bestiarul mitologic romanesc, Adevarul literar, ian, 1997

Ion Seuleanu, Bestiarul mitologic romanesc, Tribuna, nr. 36, 1997

«Mihai Coman ofera cititorilor prin acest elegant (in toate privintele) volum aparut la Editura Fundatiei Culturale Romane, prima sistematizare de anvergura a bestiarului mitologiei noastre, intr-un incitant demers de a smulge din «marturii si hrisoave» semnele si insemnele unui domeniu fascinant al gândirii practice si fantazarii civilizatiei populare» (C.M.Savu, Curierul Romanesc, 18.01.1997).

La volumul POUR UNE ANTHROPOLOGIE DES MEDIAS, Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble, 2003

Le titre de l'ouvrage de Mihai Coman a le mérite d'être clair : il s'agit ici de promouvoir une démarche anthropologique mieux à même, selon l'auteur, de comprendre le système de fonctionnement des médias. Si l'expression anthropologie des médias en elle-même n'est pas nouvelle, puisqu'elle a été forgée en 1969 par un petit groupe d'anthropologues inspirés de Palo Alto, Mihai Coman, anthropologue réputé et spécialiste des mythes, apporte une pierre supplémentaire à cet édifice. En s'appuyant sur sa connaissance de la symbolique véhiculée par les mythologies, il tente avec succès de mettre en relief les analogies existant entre les médias et le système des mythes et des rites. (Diana Anghel, Reseaux, 122, 2003)

“L'ouvrage, organisé en deux parties, rassemble d'une manière transversale à cette organisation, deux plaidoiries : l'une de nature apologétique en faveur de l'approche anthropologique comme méthode alternative de collecte et de traitement de l'information selon la perspective ouverte par Susan Allen et élargie avec les contributions de Kelly Askew et Richard Wilk, Sara Dickey, Conrad Kottak etc., l'autre de nature revendicative pour la reconnaissance de l'anthropologie des médias comme composante distincte du champ plus large de l'anthropologie de la communication mis en évidence par des travaux de

Palo Alto, d'Edward Hall, de Dell Hymes, d'Erwin Goffman etc., dont Yves Winkin principalement et Jean Lohisse sont les promoteurs. Ces deux plaidoiries reposent, d'une part, sur la mise en exergue des recherches qui concernent les médias d'information et qui relèvent d'une manière plus ou moins assumée d'approches anthropologiques et, d'autre part, sur une tentative de cadrage théorique de la démarche anthropologique dans l'étude des médias". - Stefan BRATOSIN, Sciences de la Societe, n° 61, fév. 2004

"Le foisonnement des rappels théoriques, méthodologiques, épistémologiques et la pluralité des propositions conceptuelles restes impossibles à énumérer, ne serrait-ce qu'à demi (...) Cependant, une fois n'est pas coutume, nous pouvons mentionner à l'égard des valeurs documentaires, l'impressionnante revue de littérature érigée ici. L'on doute qu'il puisse se trouver ailleurs un panorama à ce point exhaustif et multiculturel des sources et ressources en anthropologie de la communication, sinon en sciences de la communication" (MARIA POURCHET, Question de communication, no. 7, 2005)

„Mihai Coman este văzut ca unul dintre cei mai cunoscuți autori ai acestei direcții novatoare, în prezent profesor la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării de la Universitatea din București și fondator al Școlii de Jurnalism de acolo. O serie de profesori

din Vest (în SUA, în Franța, Canada și Germania) i-au mijlocit, în cele din urmă, lui Coman prezentarea, în discuții directe cu partenerii din Vest, viziunea lui privind fondarea antropologiei media. (...) Volumul Pour une anthropologie des medias este ca o pledoarie pentru o puternică reconsiderare a modului antropologic clasic de a vedea lucrurile și dar și a metodelor în științele comunicării. În acest scop Coman discută la un înalt nivel și pe parcursul variatelor exemple, multitudinea neclarităților conceptuale și exemplelor dubitabile, care s-au strecurat în special în sociologie; în același timp el reușește să prezinte beneficiul unei antropologii clasice, sprijinită de fenomene moderne ale societății media și ale jurnalismului. Din România, din acest Est, provine revirimentul și înnoirea antropologiei media în spiritul antropologiei clasice. ... Un cercetător est-european clarifică - fără să se forțeze și în deplină consonanță și decență - ceea ce într-adevăr îmi dă impresia unei superiorități față de metodologia vestică cizelată." (Gerd Kopper - Publizistik: Vierteljahreshefte für Kommunikationsforschung, 2005, nr 2)

La volumul MEDIA ANTHROPOLOGY (Thousand Oaks, Sage, 2005)

"Die entscheidende Pointe der Kopplung von Medien und Anthropologie liegt in der hohen Variationsbreite und Intensität der Verbindung von Körper und spektakulärer

*Inszenierung. In der Verbindung meldet etwa Pascal Lardellier die Vektoren einer rituell orientierten Medienpragmatik aus (S. 73). Fehlt, wie vor allem in beliebten Internetformaten (IRCs, MOOs), der Körperbezug, so überspielen die derart verarmten Kommunikationsrituale offenbar oft defizitäre Lebenssituationen, welche ohne sie noch ärmer wären (S. 234, 242). TV-Sportübertragungen kann man hingegen oft mit griechischen Tragödien vergleichen (S. 76). Nicht in der Identifikation, wohl aber in den spannungsreichen Bezugsgeschichten dieser Art eröffnet sich das Hauptinteresse dieses auch in seiner internationalen Besetzung aktuellen und repräsentativen Bandes". (Ludwig Pfeiffer, Eric W. Rothenbuhler, Mihai Coman, eds., *Media Anthropology*, Thousand Oaks, London, New Dehli: Sage Publications 2005, in: *Publizistik. Vierteljahreshefte für Kommunikationsforschung*, 4(2005), 23)*

"The text is dense in journalistic inquiry, focusing on broadcast and print news, television, with a few pieces on radio and web messages. The introductory chapter stresses that the analysis of media through anthropological lenses is an ambitious yet necessary and growing field". (Rebekah Sobel in VISUAL ANTHROPOLOGY REVIEW, Volume 26 Number 1 Spring 2010, pp 42-44)

"Anthropological approaches to

studying media have been steadily developing for many years, yet media anthropology itself remains indistinct and somewhat lacking in identity. The purpose of this edited collection is to help change this situation and give clearer shape to media anthropology as well as providing examples of its work. More particularly, the book brings together anthropologists and media studies scholars to discuss and share each other's work. The two editors have themselves moved between anthropology and media and journalism teaching. In other cases, scholars from one particular area speak across to other areas. The four parts of the book have separate introductions and cover broad issues and debates, concepts and methods, events, stories and activities, and turning theory into practice. Eric Rothenbuhler and Mihai Coman have done media studies a great service in putting this anthology together, for through it we can see clearly how anthropological approaches can be a useful asset in studying media and cultural mediations." (European Journal of Communication, 2009, nr 24)

Prof. univ. dr. Mihai Coman

LECTIO MAGISTRALIS

Științele comunicării și antropologia culturală: constituirea unei noi discipline științifice

Domnule Rector al Universitatii,
Domnule Președinte al Universității,
Doamnelor și Domnilor Decani,
Stimate colege, Stimați colegi,
Dragi studenți și participanți,

Sunt profund onorat de faptul că Universitatea din Craiova a decis să îmi acorde titlul de *Doctor Honoris Causa* și, în egală măsură, sunt profund emoționat că trăiesc aceste momente împreună cu dumneavoastră.

La începutul anilor '90, când numele meu a început să fie asociat cu învățământul jurnalistic și de comunicare, mulți profesori, cercetători și, chiar, jurnaliști care îmi cunoșteau cărțile scrise înainte de căderea comunismului, mă întrebau: „Ce cauți tu acolo? Tu ești un specialist în mitologie, nu în jurnalism!”. La sfârșitul anilor '90, când studiile mele de antropologie a mass-media au început să circule și în România, mulți dintre colegii mei, profesori sau

jurnaliști, m-au întrebat: „Ce faci tu acolo? Doar tu ești un specialist în jurnalism, nu în mitologie!”

Aceste remarci m-au uimit deoarece, indiferent de domeniul pe care l-am cercetat și indiferent de afilierea instituțională, eu m-am considerat întotdeauna un antropolog – iar opera mea științifică depune mărturie în acest sens! Am aplicat conceptele, metodele și „privirea” antropologică asupra mai multor realități culturale: creațiile folclorice, literatura cultă, discursul mass media, manifestările „popular culture”, fenomenele religioase etc. Am scris critică literară, eseuri consacrate teoriei literaturii, reportaje, interviuri și comentarii, am publicat cărți și monografii despre mitologia

folclorică, am ținut nenumărate conferințe, am scris și coordonat manuale consacrate sistemului mass-media, am publicat numeroase analize ale mass-mediei post-comuniste, am inițiat studiile de sociologia jurnaliștilor în România, am realizat anchete asupra sistemului de învățământ în științele comunicării de la noi și din Europa de Est, am fost expert internațional în evaluarea facultăților de jurnalism și comunicare din România,

Belgia, Camerun, Franța, Maroc - toate realizări remarcabile cu care mă pot oricând mândri. Dar cel mai mult mă simt legat de studiile de antropologie a mass-media și de cercetările consacrate relației dintre religie și „media culture”. Așadar, indiferent de obiectul de cercetare, indiferent de forma de afiliere instituțională, în tot ce am făcut, eu am gândit în spiritul antropologiei culturale.

Traseul meu științific mi-a

Momente festive la Universitatea Oklahoma, SUA

permis să mă plasez în punctul de intersecție dintre antropologia culturală și științele comunicării. Perspectiva antropologică asupra fenomenelor comunicării de masă, așa cum începe ea să se contureze, oferă un câmp de cercetare nou și promițător. În mai multe studii am dezvoltat conceptele de *ritualizare* și *mitologizare* prin mass-media, procese prin care nu înțeleg simpla transpunere a unor întâmplări în matricea unor rituri sau toposuri inspirate din ori transmise de culturile străvechi (chiar dacă asemenea procese au loc mereu). Mitologizarea și ritualizarea mediatică sunt mai mult decât o simplă calchiere mecanică a unor scheme arhaice; ele sunt produsul unui proces de bricolaj, niciodată terminat, cu toate unitățile din vocabularul cultural, bricolaj prin care sunt produse diverse texte media de mare impact social. Pe aceeași axă analizez relația dintre religie și mass-media; dincolo de folosirea presei pentru comunicarea religioasă și dincolo de prezentarea în „logică” media a unor evenimente și experiențe religioase, dincolo de utilizarea arhetipurilor religioase în publicitate, dincolo de

apariția unor manifestări de tipul „as if religion” în interiorul culturii populare, sunt preocupat să înțeleg momentele și procesele de *sacralizare a realității prin discursul jurnalistic*.

Pe plan internațional mă aflu într-o poziție de pionierat în impunerea unei discipline noi („antropologia mass-media”), prin făurirea cadrului teoretic și prin acumularea unor studii de caz suficient de convingătoare. Am publicat numeroase articole pe aceste teme în reviste științifice de prestigiu, iar sinteza acestor cercetări a apărut în volumele *Anthropologie des medias* (Presses Universitaire de Grenoble, 2003), *Mass media, mit și ritual* (Iași, Polirom, 2003) și în *Media anthropology* (Sage, 2005 - împreună cu Eric Rothenbuhler).

În același timp am avut șansa, imediat după 1989, de a crea și promova în România sistemul de învățământ universitar în științele comunicării, pe un teren fără tradiții fiabile - adică fără modele curriculare, fără cadre didactice formate în spiritul modern, fără o bibliografie autohtonă, fără un cadru al cercetării științifice în consens

cu dezvoltările contemporane. Nu aş fi putut realiza acest lucru fără cunoaşterea obiectului acestuia, fără stăpânirea modelelor teoretice din câmpul ştiinţific al ştiinţelor comunicării, fără înţelegerea specificului profesiilor din domeniu, fără stăpânirea sistemelor de formare profesională experimentate de alte ţări şi fără analiza elementelor constitutive ale tranziţiei de la comunism la democraţie.

În toţi aceşti ani am dus o permanentă cruciadă pentru instituţionalizarea acestui domeniu. Câmpul ştiinţelor comunicării trebuia definit, legitimat şi acceptat oficial; conţinuturile sale ştiinţifice trebuiau făcute accesibile - prin traduceri, manuale autohtone, lucrări de reflecţie teoretică, antologii şi studii de caz; specializările trebuiau concretizate prin planuri de învăţământ; disciplinele universitare trebuiau configurate ca sumă de teme magistrale şi seminarii sau laboratoare specifice; cadrele didactice şi cercetătorii trebuiau formaţi; forumurile de confruntare ştiinţifică (de la colocvii la reviste de specialitate) trebuiau inventate; instituţiile de asigurare

a calităţii trebuiau înarmate cu standarde academice riguroase.

Am făcut parte din organisme precum CNATDCU, CNC-SIS sau CNEEA/ARACIS încă de la începuturile lor şi am conceput planurile de învăţământ de referinţă, standardele şi procedurile de evaluare. Am reuşit să le explic şi promovez, astfel încât să reuşim sincronizarea învăţământului nostru universitar cu tendinţele moderne din lume. În linii mari putem constata corespondenţa programelor noastre cu modelele occidentale în ceea ce priveşte structura planurilor de învăţământ şi conţinutul programelor, pe de o parte, şi lista de cunoştinţe, competenţe şi abilităţi care definesc o calificarea universitară în domeniul comunicării, pe de altă parte. Sistemul pe care l-am schiţat pentru FJSC şi pe care l-am ameliorat continuu s-a dovedit a fi cadrul în care şi prin care s-a produs modernizarea şi instituţionalizarea formării universitare a specialiștilor din ştiinţele comunicării din România.

Astfel, prin paşi succesivi, prin înfrângeri şi reveniri, am reuşit să construim cadrele

instituționale ale învățământului din științele comunicării în România post-comunistă; în termenii lui Pierre Bourdieu am reușit să creăm și (uneori) să închidem câmpul academic al științelor comunicării și să îl legitimăm prin racordarea la „bunele practici” din universitățile occidentale. Cu toate acestea, suntem încă departe de a fi atins sincronizarea completă în sfera cercetării științifice. Cercetarea urmează zonele de interes fragmentate ale cadrelor didactice, temele unor granturi naționale sau internaționale, direcțiile moștenite/preluate din științele înrudite. În unele zone de graniță (cum ar fi istoria presei, sociologia efectelor mass-media, stilistica și semiotica presei etc.) au apărut mai multe studii, de multe ori în continuarea unor preocupări anterioare. Dar în domeniile specifice științelor comunicării precum economia mass-media, sociologia jurnaliștilor, industriile culturale, *popular culture* (*celebrity studies*, analiza publicității, analiza discursului media etc.) sau formele specializate de comunicare (comunicarea pentru sănătate, comunicarea politică, comunicarea de risc,

comunicarea religioasă etc.) întâlnim doar forme și etape incipiente ale cercetării.

Revenind la tema principală a intervenției mele aș vrea să mă concentrez asupra contribuției mele, pe plan internațional, la promovarea cercetărilor din câmpul antropologiei mass-media. Dintr-o perspectivă mai largă, în zona unor abordări științifice „transversale” se plasează și *antropologia comunicării*: inspirată de cercetările grupului de la Palo Alto, ale lui Dell Hymes și Erwin Goffman, această și-a conturat un domeniu aparte și o conceptualitate proprie, concentrată asupra formelor de comunicare interpersonală. Fără a fi o subdisciplină a acesteia, având o altă fundamentare teoretică și alte obiecte de studiu, *antropologia mass-media* poate revendica dreptul la recunoșterea academică prin realizările științifice din ultimele decade, pornind de la varietatea și bogăția studiilor care (explicit sau implicit) fac apel la vocabularul conceptual al acestei științe, de la caracterul coerent al obiectului său de studiu și de la perspectivele incitante pe care le oferă utilizarea

teoriilor, metodelor și noțiunilor fundamentale ale antropologiei culturale în interpretarea comunicării de masă.

O definiție de bun simț va spune că antropologia mass-media reprezintă aplicarea instrumentelor (teorii, concepte, metode de cercetare) dintr-o știință – antropologia culturală – asupra unui obiect de investigare, în cazul de față, mass-media. Acest fenomen de metisaj științific nu este nou, deoarece mai multe științe pot revendica interpretarea aceluiasi sistem social (spre exemplu: sociologia familiei, istoria familiei, antropologia rudeniei, economia familiei etc.; sau istoria turismului, sociologia turismului, geografia turismului, antropologia turismului). În acest caz, alături de actori mai vechi ai cercetării mass-media precum sociologia, economia, istoria, dreptul, etica, psihologia, antropologia culturală își poate găsi un loc sub soarele studiilor media, analizând, cu uneltele proprii, aceleași realități pe care le interpretează, într-un mod considerat deja legitim, suratele ei. Acest punct de vedere este sugerat de Coman și Rothenbuhler,

care consideră că „antropologia mass-media crește din antropologia modernității, pe de o parte și orientarea culturalistă a studiilor consacrate comunicării de masă, pe de altă parte. Ea își întoarce privirile de la studiul societăților „exotice” către modernitate și de al celor „indigene” către culturile produse în mod industrial – păstrând însă câștigurile metodologice și teoretice ale tradiției antropologice. Ea deschide poarta unei abordări mai profund ancorată în procesele de construcție simbolică a realității și atrage atenția asupra importanței constructelor simbolice precum mitul și ritualul în funcționarea cotidiană a mass-media”¹; sau, ca să mai prezentăm un alt punct de vedere consacrat, F. Ginsburg et alii consideră că „o perspectivă antropologică asupra mass-media trebuie să exploreze dinamica proceselor sociale specifice producerii, difuzării și consumului de mass-media”².

1

Coman, Mihai, Rothenbuhler, Eric. 2005. 'The Promise of Media Anthropology'. In Eric Rothenbuhler, Mihai Coman (eds). *Media Anthropology*. London:Sage, p. 1.

2

Ginsburg, Faye, Abu-

În mod paradoxal, proiectul unei antropologii a mass-media s-a născut pe fondul unei duble „crize” – a abordărilor clasice ale mass-media și a identității antropologiei clasice. După explozia postbelică a studiilor consacrate formelor de influență (efecte) ale mass-media, o stranie apatie a cuprins acest domeniu: de la începutul anilor 70 nicio nouă teorie a efectelor nu a mai fost lansată. Unul dintre pionierii și clasicii acestor studii, profesorul Elihu Katz, într-un studiu cu un titlu sugestiv (*Why Sociology Abandoned Communication*) oferă un răspuns provocator: „sociologia a marginalizat comunicare prin plasarea ei în categoria reziduală a comportamentului colectiv - collective behavior”³. Pentru Sociologie comunicarea este un domeniu oarecum amorf; „Este

---

Lughod, Lila, Larkin, Brian. 2003. 'Introduction'. In Faye Ginsburg, Lila Abu-Lughod, Brian Larkin (eds). *Media Worlds: Anthropology in New Terrain*. Berkely: University of California Press, p. 23.

3 Katz, Elihu, 2009, *Why Sociology Abandoned Communication*, *American Sociology* nr. 40, p. 171

un proces fără structură”. Altfel spus eșecul sociologilor în a găsi reguli și mecanisme cu valoare de generalizare și predicție (probat prin trecerea teoriilor de la efectele puternice la ideea efectelor slabe și impredictibile) a făcut ca sociologia să renunțe la monopolul asupra studiilor media și ca în acest câmp să se infiltreze abordări eclecticice, fără pretenția de a obține generalizări valide, abordări adeseori profund ideologice (*cultural studies* cu pletora lor – *gender studies*, *ethnic studies*, *race studies* etc., economia politică marxistă a mass-media, filosofia critică etc.).

În paralel, în aceeași perioadă, antropologia s-a confruntat cu o re-evaluare critică a statutului său. Numeroase dezbateri, violente și pătimașe, au creat nu numai un curent de idei, ci și o antropologie paralelă (dacă nu chiar o non-antropologie prin vehemența negației) – „critical”, „reflexive”, „interpretative”, „post-modernist” - anthropology. Începută printr-o reflecție epistemologică asupra condiției cercetării etnografice, aceasta dezbateri a ajuns să pună la îndoială însăși legitimitatea

antropologiei ca știință. Pe un prim palier a fost negat statutul de știință al antropologiei, altfel spus, capacitatea sa de a oferi cunoștințe empiric verificabile și generalizării care pot conduce la concluzii cu valoare de universalitate; în consecință s-a susținut că antropologia trebuie doar să evoce și să interpreteze diversele contexte culturale, că antropologul este doar un narator și că, datorită diferențelor culturale, nicio interpretare nu este altceva decât o exegeză literară – altfel spus există tot atâtea interpretări câți antropologi!⁴ Din aceasta perspectivă, antropologia ar fi doar un demers de tip hermeneutic, axat pe reconstruirea subiectivă a unui univers de sensuri, un demers care nu poate conduce la generalizări, la legi și la teorii cu pretenții de universalitate. Pe un al doilea palier, a fost negată nu numai relevanța reprezentărilor antropologice, ci și onestitatea lor. Aceasta abordare a vizat ”autoritatea” etnografului pe teren și autenticitatea

4

Argyrou, Vassos. 2002. *Anthropology and the Will to Meaning: A Postcolonial Critique*, London:Pluto Press

descrierii etnografice. Eforturile a generații și generații de etnografi de a studia în mod echilibrat și neutru civilizațiile „exotice” au fost de-construite: aceste cercetări au fost acuzate că ascundeau un proiect politic (colonialismul și impunerea civilizației occidentale unor civilizații supuse), o ideologie profesională discriminatorie (superioritatea academică a cercetătorului față de cultura studiată) și o viziune culturală auto-centrică (i.e. „the white, Western, male centrism”). În esență și la limită, s-a spus că relatările antropologice pot fi considerate o punere în scenă ego-centrică și ficțională a unei experiențe dominate de proiecte politico-ideologice⁵.

La începutul mileniului, re-inventarea antropologiei culturale a trebuit să țină seama de schimbarea obiectului ei de

5

Clifford, James, Marcus, Fisher. (eds). 1986. *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley: The University of California Press; Marcus, George, Fischer, Michael. 1986. *Anthropology as a Cultural Critique: An Experimental Moment in Human Sciences*, Chicago: Chicago University Press

studiu: antropologia s-a definit pe sine ca știința care studiază CULTURA, mai precis modul în care, în calitate de creatori de cultură, oamenii din orice punct al planetei și din orice epocă, își manifestă esența lor umană prin creație și comunicare; antropologia post-modernă nu mai este știința exoticii (în raport cu cultura occidentală), ci a unor multiple forme de construcție culturală a diferențelor în interiorul lumii post-moderne, profund globalizate. În bibliografia de specialitate au apărut astfel numeroase lucrări consacrate antropologiei sportului, educației, sănătății (sau bolii, corpului, sângelui), mâniei, durerii, gesturilor, turismului, memoriei, fraternității (sau incestului), tutunului, electricității etc. Alteori aceste antropologii „transversale” se refera la procese sociale de mare anvergura (care pot, oricând, implica autonomizarea într-o subdisciplină specifică): comunicarea, dezvoltarea, globalizarea, naționalismul, conflictele, corupția etc.

Un adevăr indubitabil este acela că în lumea post-modernă cultura este produsă, este

difuzată, este receptată și este re-semnificată prin intermediul mass-media și interiorul „media culture”. Așa cum arată Miege⁶ (1988, 1998) nici un sub-sistem social nu mai poate funcționa în afara medierii oferită de sistemele de comunicare de masă. Dar aceasta nu este numai un simplu canal prin care circulă simboluri culturale, este chiar sistemul care produce cultura; media se substituie formelor tradiționale de generare de cultura și, prin ubicuitatea și puterea sa, preia funcțiile culturii din societățile pre-moderne. Parafrazând o formulă celebră, acum MEDIA ESTE CULTURA.

În consecință și în mod paradoxal, în exact momentul în care antropologia se afla în punctul maxim al unor „disciplinary anxieties” (Apadurai, 1995:204) și în care studiile media navigau haotic în căutarea unei paradigme, proiectul pe care l-am inițiat

6

Miege, Bernard, 1989, *La société conquise par la communication: logiques sociales*, Grenoble, PUG; Miege, Bernard, 1997, *La société conquise par la communication: la communication entre l'industrie et l'espace public*, Grenoble, PUG

la începutul mileniului prin studiile mele a facut apel la conceptele și teoriile antropologice ca la un rezervor de constructe salvatoare, adecvate interpretării modernității și, mai presus de orice îndoieli epistemologice, ale culturii media. Cu alte cuvinte, la baza paradigmei propuse de mine stă ideea că antropologia culturală nu mai poate ignora mass-media, nu pentru că aceasta este o realitate socială importantă, ci pur și simplu pentru că ea este însăși Cultura. Paradigma pe care am construit-o și promovat-o susține că antropologia culturală a post-modernității nu poate fi altceva decât o antropologie a mass-media.

Domnule Rector al Universitatii,
Domnule Președinte al Universității,
Doamnelor și Domnilor Decani,
Stimate colege, Stimați colegi,
Dragi studenți și participanți,

Sunt deosebit de onorat să mă aflu aici, în acest spațiu academic, unde ne luptăm să împlinim aspirațiile nobile ale spiritului și unde ni se dezvăluie ceea

ce Universitatea din București și Universitatea din Craiova și, cred, toate universitățile, au în comun: căutarea neîngrădită a cunoașterii și bucuria de a o împărtăși cu ceilalți. Tocmai de aceea, sper ca prezența noastră de astăzi, de aici, să însemne mai mult decât o ceremonie de acordare a unui titlu care îmi este adresat, să fie un mesaj care consacră dorința noastră de a ne dedica toate energiile pentru a împlini aceste aspirații.

Și, vă rog să îmi permiteți un ultim gând – în munca noastră sperăm mereu să clădim ceva durabil, o operă științifică și, dacă este posibil, instituții durabile și de renume. Am visat să fac acest lucru, am luptat pentru a împlini proiectul și a-i da forma în opera științifică și în instituțiile făurite și, sper, istoria va păstra o urmă cât de mică a eforturilor mele. Dar, poate că, devenind mai înțelept, mi-am dat seama că operele și instituțiile nu înseamnă nimic fără oamenii care le dau viață. Sunt fericit că în cariera mea am reușit să contribui la construirea unor destine universitare, să pot fi înconjurat de o generație tânără de cadre didactice și cercetători care au

crescut lângă și alături de noi. Familia mea, care și astăzi ca și mereu este alături de mine, știe acest adevăr, știe că ne putem bizui pe marea familie a colegilor noștri, pe care i-am crescut și îndrăgit precum pe proprii noștri copii. Tuturor celor care au crezut și cred în mine, tuturor celor în care, sper, va rămâne perpetuu ceva din ceea ce am visat, creat și împărtășit, le sunt adânc recunoscător.

Vă mulțumesc că mi-ați oferit prilejul acestei reflecții critice

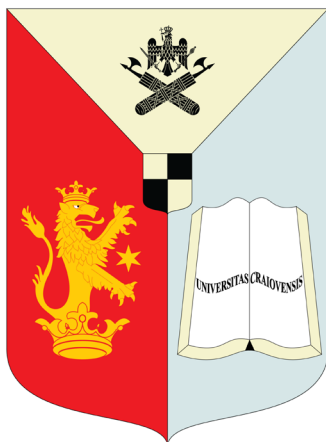
asupra evoluției mele academice și științifice, profund împletită cu evoluția științelor comunicării și a învățământului de profil din România, cu transformările actuale din antropologia culturală, vă mulțumesc din inimă pentru înalta distincție acordată, vă mulțumesc, în mod special, pentru ocazia de a trăi împreună bucuria acestor clipe.

Prof. univ. dr. Mihai Coman

Spiritul FJSC (la Targul educatiei)

UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA

UNIVERSITY OF CRAIOVA